

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR 529 **din data de 07.07.2021**

Dosar nr.: 576/2020

Petiția nr.: 4808/07.08.2020

Petentă: Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare Miko Imre

Reclamat: Klaus Werner Iohannis - Președintele României

Obiect: afirmații cu un posibil caracter discriminatoriu la adresa etnicilor maghiari și a liderilor UDMR, prin declarația de presă de la Palatul Cotroceni din data de 30.07.2020

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. Numele și domiciliul petentei

1. Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare Miko Imre, adresa de corespondență loc. Sfântu Gheorghe, str. Martinovics Ignác nr. 2, jud. Covasna, cod poștal 520009

Numele și adresa părții reclamate

2. Klaus Werner Iohannis - Președintele României cu sediul la Administrația Prezidențială, București, Șos. Cotroceni nr.1, sector 6

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare.

4. Prin adresele nr. 4808 din 09.09.2020 și adresa nr. 5521 din 09.09.2020 (filele 9-10 din dosar) părțile au fost citate cu respectarea măsurilor impuse de starea de urgență, prin comunicarea unor adrese în care se preciza posibilitatea părților de a-și exprima acordul în sensul trimiterii punctelor de vedere în scris, iar părții reclamate i-a fost comunicat un exemplar al petiției în vederea posibilității formulării apărărilor.

5. Petentei i-a fost comunicat punctul de vedere înaintat de către partea reclamată, fiind solicitate concluzii scrise (fila 34 din dosar).

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

6. Prin petiția înregistrată la CNCD cu **nr. 4808/07.08.2019** (fila 1-7 din dosar) petenta sesizează faptul că reclamatul a susținut o declarație de presă la Palatul Cotroceni în data de 30.07.2020 cu privire la colaborarea PSD și UDMR **“PSD a încercat să treacă pe șest o inițiativă a UDMR-ului, să dea autonomie așa zisei secuimi și altele”** și că **“au făcut harcea-parcea puțină legislație pe care am avut-o pentru a gestiona această pandemie”**, face ca cetățenii să-și creeze o imagine falsă despre liderii comunității maghiare și despre atitudinea liderilor maghiari referitor la stoparea răspândirii virusului prezent.

Petentul consideră că declarațiile reclamatului aduc grave atingeri dreptului la demnitate a minorității naționale și a liderilor de etnie maghiară din România.

Solicită sancționarea părții reclamate pentru afirmațiile făcute cu ocazia declarațiilor din data de 30.07.2020.

Declarația Președintelui:

„Guvernul și-a făcut treaba, Președintele și-a făcut treaba, autoritățile și-au făcut treaba. Și atunci PSD a căutat soluții pentru PSD, nu români. Din păcate, trebuie să recunoaștem, PSD controlează încă majorități în Parlamentul României, PSD împreună cu alții cu care pactizează, de exemplu UDMR – să nu uităm recenta fază când PSD a încercat să treacă pe șest o inițiativă a UDMR-ului, să dea autonomie așa zisei secuimi și altele- și atunci PSD a acționat acolo unde are încă putere în Parlament. Au făcut harcea parcea puțină legislație pe care am avut-o pentru a gestiona această pandemie”

Petentul mai precizează faptul că partea reclamată este recidivist deoarece a mai făcut declarații prin care a discriminat persoanele de etnie maghiară și pentru care a fost sancționat de CNCD cu suma de 5000 lei.

În drept invocă: Constituția României, art. 2 și 15 din O.G. nr. 137/2000, art. 15 din Legea nr. 287/2009, Decizia nr. 1972/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție și prevederile art. 14 din CEDO.

Susținerile părții reclamate

7. Partea reclamată depune punctul de vedere înregistrat cu nr. 6111/05.10.2020 (filele 12-21 din dosar) cu anexe (filele 22-33 din dosar) prin care arată următoarele aspecte relevante:

Aspecte procedurale:

Potrivit art. 1 din Legea nr. 47/1994 privind serviciile din subordinea Președintelui României, republicată {Legea nr. 47/1994} - „(1) Pentru exercitarea de către Președintele României a prerogativelor care îi sunt stabilite prin Constituția României și alte legi se organizează și funcționează Administrația prezidențială, instituție publică cu personalitate juridică, cu sediul în municipiul București, Palatul Cotroceni.

(2) în sensul prezentei legi, prin Administrația prezidențială se înțelege serviciile publice aflate la dispoziția Președintelui României, pentru îndeplinirea atribuțiilor sale.”

Atribuțiile structurilor din cadrul Administrației Prezidențiale sunt stabilite, în temeiul dispozițiilor art. 2 din *Legea nr. 47/1994*, prin Regulamentul de organizare și funcționare al Administrației Prezidențiale. Potrivit acestui regulament, Secretariatul General al Administrației Prezidențiale are atribuții de reprezentare în instanță sau/și în fața altor instituții, precum Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a Președintelui României și Administrației Prezidențiale.

Imunitatea Președintelui României pe timpul exercitării mandatului.

Anterior analizei pe fond a dosarului nr. 576/2020, supune atenției faptul că Președintele României beneficiază de imunitate pe perioada exercitării mandatului.

În acest sens, indică dispozițiile art. 84 din *Constituția României*, republicată, respectiv împrejurarea că, pe durata mandatului prezidențial, **"Președintele României se bucură de imunitate"**. Grație acestei imunități, Președintele României poate avea, așa cum este firesc, un rol activ în viața statului și a societății. Imunitatea este consecința unui imperativ al statutului constituțional și de aceea norma are caracter imperativ și de ordine publică. Imunitatea prezidențială, ca și cea parlamentară, este direct și indisolubil legată de mandatul pe care îl exercită Președintele României și cuprinde un ansamblu de dispoziții legale care asigură un regim juridic derogatoriu de la dreptul comun, în raporturile cu justiția, tocmai pentru a se asigura garanția independenței. Aceasta asigură protejarea Președintelui României împotriva acțiunilor judiciare și stoparea unor șicane sau alte asemenea acțiuni de natură a știrbi autoritatea celei mai înalte autorități în stat.

Literatura de specialitate conține numeroase referiri la instituția imunității prezidențiale. Astfel, imunitatea Președintelui nu înseamnă numai că acesta nu răspunde pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului său, dar presupune că este apărat de răspundere, pe durata mandatului și după încetarea acestuia, pentru faptele penale, ***contravenționale sau generatoare de prejudicii săvârșite în legătura cu prerogativele funcției? contravenționale sau generatoare de prejudicii săvârșite în legătura cu prerogativele funcției.*** De asemenea în doctrina de drept constituțional s-a exprimat opinia că: „ *Răspunderea juridică a Președintelui pleacă de la premisa că acesta nu răspunde penal și civil pentru actele juridice și operațiunile tehnico-materiale săvârșite sau opiniile exprimate în exercitarea funcției sale.* ”²

Totodată, un alt autor consacrat reține următoarele: *"De altfel, și în comentariul Constituției revizuite se apreciază că imunitatea, stabilită ca măsură de protecție în favoarea Președintelui, privește orice formă de răspundere juridică, cu excepția demiterii de către corpul electoral, potrivit art. 95 alin. (3) din Constituție sau de către înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit art. 96 alin. (4) din Constituție.* ”⁴

În ceea ce privește lipsa răspunderii juridice, doctrina apreciază că „ *se referă la orice fel de răspundere: penală, civilă, contravențională etc. chiar dacă prin acțiunile sale aduce prejudicii altor persoane, intrând aici chiar și imputațiile calomnioase.* ”⁵, aceasta fiind o imunitate de fond, întrucât privește actele intrinseci mandatului și funcțională, întrucât privește exercițiul acestuia.

Prerogativele constituționale, ca și legitimitatea democratică pe care i-o conferă alegerea de către electoratul întregii țări, îi impun **Președintelui României să aibă un rol activ, prezența sa în viața politică neputând fi rezumată la un exercițiu simbolic și protocolar.**

Totodată, dispozițiile art. 84 alin. (2), teza a II-a din *Constituția României*, republicată, fac trimitere expresă la prevederile art. 72 alin. (1) din *Constituție*, ce reglementează imunitatea *pentru declarații potrivit căruia: „Deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului”*.

Întrucât are ca scop garantarea independenței opiniilor, lipsa răspunderii juridice, pentru opiniile exprimate în timpul exercitării mandatului, constă în interdicția de tragere la răspundere juridică a Președintelui României pe durata exercițiului mandatului, urmărind să apere libertatea de expresie. Garantarea libertății de opinie, în confruntarea politică, reprezintă un deziderat al societății democratice.

Curtea Constituțională, în Decizia nr. 53/2005 a considerat că „*opiniile, judecățile de valoare sau afirmațiile titularului unui mandat de demnitate publică - așa cum este Președintele României, autoritate publică unipersonală, ori cum este conducătorul unei autorități publice (...) rămân în cadrul limitelor libertății de exprimare a opiniilor politice (...)*”, precum și faptul că *„Dreptul la exprimarea opiniei politice este garantat pentru Președintele României de art. 84 alin. (2), care prevede pentru șeful statului aceeași imunitate ca și pentru deputați și senatori, art. 72 alin. (1) din Constituție aplicându-se în mod corespunzător.”*

În **opinia reclamatului**, plângerea ce reprezintă obiectul prezentului dosar nu poate fi admisă deoarece afirmațiile Președintelui României reprezintă opinii politice care sunt expresia exercitării libertății fundamentale garantate de Constituție, respectiv libertatea de exprimare. **Opiniile politice nu produc efecte juridice, ci ele reprezintă expresia preocupărilor societății cu referire la probleme de interes major.**

În susținerea celor anterior expuse referitoare la imunitatea Președintelui României, **supune atenției Consiliului și Decizia Curții Constituționale nr. 678/2014.** Din această decizie, **consideră relevante pentru prezenta speță următoarele paragrafe care fac referire la protecția conferită de Constituție Președintelui României pe perioada exercitării mandatului:**

Legea fundamentală prevede la art. 84 alin. (2) din Constituție, că **„Președintele României se bucură de imunitate.** Prevederile articolului 72 alineatul (1) se aplică în mod corespunzător”. În conformitate cu dispozițiile art. 72 alin. (1), având ca titlu marginal *„Imunitatea parlamentară”, „Deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului”*. (...)

Legea nr. 4/1990 privind remunerarea și alte drepturi ale Președintelui României, senatorilor și deputaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 14 iulie 1990, (n.a. cu modificările și completările ulterioare) prevede în art. 1 că „Președintele României se bucură de imunități ca și membrii Parlamentului. Imunitatea Președintelui României nu poate fi ridicată cât timp, potrivit legii, mandatul său nu a încetat.” (...)

Imunitatea de care beneficiază Președintele României a fost definită ca fiind un mijloc de protecție, menit să îl apere de eventuale presiuni, abuzuri și procese sicanatorii îndreptate împotriva sa în exercitarea mandatului pe care îl are de îndeplinit, având drept scop garantarea libertății de exprimare și protejarea împotriva urmărilor judiciare abuzive. Importanța acestei garanții constituționale constă în necesitatea asigurării unei protecții speciale a reprezentanților poporului

în cadrul exercitării mandatului pentru care au fost aleși. Pe această cale sunt garantate independența și separația puterilor în stat, ca expresie a valorilor promovate într-un stat democratic. Acesta este motivul pentru care imunitatea are un caracter imperativ, neconstituind un drept subiectiv la care titularul poate renunța atunci când apreciază a fi oportun. Ea este o garanție de ordine publică a mandatului și, pe cale de consecință, poate fi invocată din oficiu, nu doar de titular, și oricând pe durata exercitării mandatului, fiind un element constitutiv al statutului juridic constituțional al Președintelui României. (...)

Analizând semnificația juridică a instituției imunității, Curtea a constatat că aceasta este o garanție constituțională, o măsură de protecție juridică a mandatului, care are menirea să asigure independența titularului mandatului față de orice presiuni exterioare sau abuzuri. Garanția prevăzută la art. 72 alin. (1) din Constituție încurajează titularul mandatului în adoptarea unui rol activ în viața politică a societății, întrucât înlătură răspunderea juridică a acestuia pentru opiniile politice exprimate în exercitarea funcției de demnitate publică. Însă, titularul mandatului rămâne răspunzător, conform legii, pentru toate actele și faptele săvârșite în perioada în care a exercitat funcția publică și care nu au legătură cu voturile sau opiniile politice (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 284 din 21 mai 2014, paragraful 44, publicată în M. Of. al României, Partea I, nr. 495 din 3 iulie 2014). (...)

Prin urmare, Președintele României nu răspunde juridic pentru opiniile politice exprimate în exercitarea funcției de demnitate publică, nici pe durata mandatului și nici după expirarea acestuia (...).

Or, așa cum s-a arătat în prealabil, imunitatea reprezintă o **garanție constituțională, o măsură de protecție juridică a mandatului**, care are menirea să asigure independența titularului mandatului față de orice presiuni exterioare sau abuzuri. Imunitatea este inerentă mandatului de demnitate publică, pe perioadă exercitării acestuia, iar nu persoanei care ocupă temporar această funcție. Ea are caracter imperativ, neconstituind un drept subiectiv de care titularul poate uza sau la care poate renunța după propriul interes. Instituția imunității, sub cele două forme ale sale, protejează Președintele României față de eventualele presiuni sau abuzuri ce s-ar comite împotriva persoanei sale, fiindu-i astfel asigurate independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care îi revin potrivit Constituției și legilor. **în considerarea îndeplinirii acestui mandat, care presupune exercițiul autorității statale, deci a unor competențe de rang constituțional, și a statutului juridic special, persoana care deține funcția de Președinte al României nu se află în aceeași situație juridică cu ceilalți cetățeni. (...)** "

Conform jurisprudenței arătate, imunitatea are un caracter imperativ, neconstituind un drept subiectiv la care titularul poate renunța atunci când apreciază a fi oportun.

A atrage răspunderea civilă a Președintelui pentru declarații politice ce țin direct de exercitarea mandatului echivalează cu înlăturarea unei garanții procesuale absolute și, în mod implicit, cu nesocotirea **Legii fundamentale**.

Potrivit art. 147 alin. (4) din *Constituție*, **Decizia nr. 678/2014 a Curții Constituționale este general obligatorie în ceea ce privește considerentele sale.**

De asemenea, conform art. 1 alin. (5) din *Constituție*, „în România, respectarea *Constituției*, a *supremației sale* și a *legilor* este obligatorie

Apreciază că, după pronunțarea Deciziei nr. 678/2014 a Curții Constituționale, numai cu încălcarea art. 1 alin. (5) raportat la art. 84 și art. 147 alin. (4) din Constituție, s-ar înlătura incidența dispozițiilor ce garantează imunitatea Președintelui României, cu consecința antrenării răspunderii și aplicării unei sancțiuni. Așadar, este evident că în speța de față nu se poate ajunge la fondul cauzei fără să fie încălcată *Constituția* și jurisprudența instanței constituționale, care a reținut că imunitatea Președintelui României este un element constitutiv al statutului juridic constituțional al Președintelui României.

Astfel, în contextul în care imunitatea este o garanție de ordine publică a mandatului, pe cale de consecință, aceasta poate fi invocată din oficiu, chiar de către Colegiul director al CNCD investit cu soluționarea speței, nu doar de titular, fiind un element constitutiv al statutului juridic constituțional al Președintelui României.

Prin urmare, imunitatea Președintelui României este o cauză exoneratoare de răspundere care, în speța de față, este un impediment în ceea ce privește pronunțarea unei hotărâri de sancționare a Președintelui României și, pe cale de consecință, se adresează rugămintea de a respinge, ca inadmisibilă, plângerea ce reprezintă obiectul dosar în cauză.

Pe fondul cauzei

Pe fondul cauzei, **solicită respingerea sesizării ca nefondată, din următoarele considerentele:**

În fapt:

În cadrul declarației de presă Președintele României, domnul Klaus Werner Iohannis a transmis următoarele:

"Guvernul și-a făcut treaba, Președintele și-a făcut treaba, autoritățile și-au făcut treaba. Și atunci PSD a căutat soluții pentru PSD, nu pentru români. Din păcate, trebuie să recunoaștem, PSD controlează încă majorități în Parlamentul României, PSD împreună cu alții cu care pactizează, de exemplu cu UDMR - să nu uităm recenta fază când PSD a încercat să treacă pe șest o inițiativă a UDMR-ului, să dea autonomie așa-zisei secuimi și altele - și atunci PSD a acționat acolo unde are încă putere în Parlament. Au făcut harcea-parcea puțină legislație pe care am avut-o pentru a gestiona această pandemie. "

Urmare acestei declarații, petenta A.P.D.M.-M.I. a formulat plângerea (petiția) nr. 4808/07.08.2020, prin care solicită:

"1. Constatarea și sancționarea de către C.N.C.D a actului/faptei discriminatorii (...) constând în afirmații făcute cu ocazia declarațiilor din data de 30.07.2020;

2. Aplicarea prevederilor art. 26 din Ordonanța nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în vederea sancționării demersurilor discriminatorii în acest caz", argumentând că:

a) "declarația făcută de domnul Președinte al României, Klaus Iohannis, referitor la colaborarea dintre PSD și UDMR reinventând faza cu faptul că PSD a încercat să treacă pe șest o inițiativă a UDMR-ului, să dea autonomie așa-zisei secuimi și altele

și că au făcut harcea-parcea puțină legislație pe care am avut-o pentru a gestiona această pandemie, face ca cetățenii să-și creeze o imagine falsă despre liderii comunității maghiare și atitudinea liderilor maghiari referitoare la stoparea răspândirii virusului prezent (...);

b) **"acuzările făcute de către Președintele României aduc grave atingeri dreptului la demnitate a minorității naționale și a liderilor de etnie maghiară din România (...)"**

c) **"comportamentul domnului Președinte, Klaus Iohannis (...) nu poate fi calificat altfel decât ca unul al cărui scop imediat este incitarea publicului la ură și/sau la discriminarea în detrimentul unor categorii de persoane, adică cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România. Prin declarația rostită de el se creează o imagine falsă despre liderii comunității maghiare, care sunt acuzați a fi irresponsabili vis-a-vis de remedierea situației sanitare și economice a țării, cauzate de COVID 19. "**

În opinia reclamatei, cele reclamate nu pot fi considerate fapte de discriminare - în accepțiunea O.G. nr. 137/2001 - motiv pentru care, în baza argumentelor pe care le prezintă, solicită respingerea sesizării formulate, ca neîntemeiată.

8. Conform art. 2, alin. (1) din O.G. nr. 137/2001, discriminarea reprezintă orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe baza de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Cu privire la formulările din discursul domnului Klaus Werner Iohannis ce reprezintă obiectul plângerii, subliniem următoarele aspecte:

- utilizarea acestor formulări de către domnul Klaus Werner Iohannis, cu ocazia susținerii unor discursuri, în calitatea sa de șef al statului și garant al **Constituției României**, republicată, nu poate fi reținută ca fiind discriminatorie, întrucât aceasta **nu a avut și nu poate să aibă ca scop restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.**

Scopul urmărit de către Președintele României prin declarația din data de 30.07.2020 l-a constituit informarea cetățenilor cu privire la un subiect de interes național, respectiv situația epidemiologică gravă referitoare la evoluția numărului de infectări cu virusul SARS-CoV2 în contextul blocajului creat, prin reglementarea cu mare întârziere a unor măsuri sanitare - carantinarea instituționalizată și izolarea la domiciliu - care aveau drept scop prevenirea și limitarea efectelor epidemiei, fapt care a generat repercusiuni, "un record negativ, îngrijorător", în ceea ce privește riscul epidemiologie ridicat de transmitere a acestui virus.

În această informare, Președintele României a oferit date certe cu privire la persoanele detectate cu virusul SARS-CoV2, decese, precum și persoanele aflate la

terapie intensivă, arătând momentul dificil în care se afla România, impactul deosebit de grav, în principal asupra dreptului la viață și, în subsidiar asupra dreptului la sănătate al cetățenilor; practic datele menționate de Președintele României au conturat un cadru care a vizat interesul general al societății românești la acea dată.

De asemenea, Președintele României a menționat că lipsa reglementării măsurilor sanitare pentru un interval de aproape trei săptămâni, în condițiile în care *"această lege (...) putea să fie trecută urgent prin Parlament, să dea Guvernului instrumental necesar cu care să lucreze "*, a condus la efecte negative, *"două săptămâni în care pacienții bolnavi pleacă acasă, (...) nu mai este nimeni carantinat. Rezultatul putem să îl citim, în tabel (...). Guvernului i s-au luat din mână legile timp de aproape trei săptămâni. "*

Așadar, Președintele României a arătat că pentru limitarea infectării cu virusul SARS-CoV- 2 în rândul populației, ar fi fost necesar reglementarea cu prioritate a acestor măsuri.

Totodată, Președintele României a transmis, fără deosebire, **tuturor cetățenilor** cărora li s-a adresat, în mai multe rânduri cu formula *"dragi români"* îndemnul de a respecta normele sanitare, necesitatea dezvoltării simțului responsabilității individuale față de sănătate *"este obligatoriu ca toată lumea să respecte normele pentru ca noi toți să stăpânim această boală, pentru ca noi toți să stăpânim această pandemie. "*

Președintele României și-a încheiat discursul astfel: ***Mă bazez pe voi, dragi români, să respectați aceste norme (...) Important este ca împreună să trecem cât se poate de bine peste această criză sanitară."***

În sensul art. 2 alin. (1) din *Ordonanța nr. 137/2000*, **o faptă poate să fie considerată discriminatorie în măsura în care aduce atingere unui drept** garantat de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională, drept la care se referă dispozițiile art. 1 alin. (2) din actul normativ invocat, respectiv *"principiul egalității între cetățeni, al excuderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi (...). "*

Art. 16 alin. (1) și (2) din *Constituția României* prevede că *"Cetățenii sunt egali în fața legii (...), fără privilegii și fără discriminări. "*

Principiul fundamental în virtutea căruia toate persoanele sunt egale în fața legii și au dreptul la o protecție egală din partea legii îl regăsim și în cuprinsul *Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, la art. 1 alin. (1) potrivit căruia, *"Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare (...)"*

Printre drepturile prevăzute la art. 1 alin. (2) din *Ordonanța nr. 137/2000* se numără și ***"dreptul la sănătate (...), la securitate socială (...)" al tuturor cetățenilor.***

Potrivit art. 34 din *Constituția României*, *"(l) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.*

(2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice. Organizarea asistenței medicale și a sistemului de asigurări sociale pentru boală, accidente, maternitate și recuperare, controlul exercitării profesiilor medicale și a activităților paramedicale, precum și alte măsuri de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii."

Așa cum s-a reținut și în literatura de specialitate, "Deși aceste măsuri nu sunt enumerate expres în art. 34 din Constituție (...), prin aplicarea art. 20 alin. (1) al Constituției putem interpreta ca fiind **componente ale acestei obligații pozitive complexe a statului**, potrivit art. 12 alin. (2) al Pactului internațional privind drepturile economice, următoare: (...) profilaxia și tratamentul maladiilor epidemice (...), precum și lupta împotriva acestor maladii, crearea de condiții care să asigure tuturor servicii medicale și un ajutor medical în caz de boală. Desigur, aceste măsuri sunt enumerate cu titlu general, ele putând fi completate cu alte tipuri de măsuri prin care să se elimine, în măsura posibilului, cauzele unei sănătăți deficitare. Dintre acestea, apar ca strâns legate de dreptul la ocrotirea sănătății măsurile de ocrotire a dreptului la un mediu sănătos, dar și măsurile prin care se urmărește educarea și consultarea în ceea ce privește ameliorarea sănătății, dezvoltarea simțului responsabilității individuale față de sănătate. (...) În 2006 a fost adoptată Legea nr. 95/2006 în care sunt definite și precizate obligațiile constituționale și legale ale statului pentru garantarea dreptului prevăzut de art. 34 din Constituție. Potrivit art. 2 al acestei legi, **asistența de sănătate publică reprezintă ansamblul măsurilor politico-legislative, al programelor și strategiilor adresate determinanților stării de sănătate (...). Protecția sănătății publice este definită ca obligație a tuturor autorităților administrației publice centrale și locale, dar și a persoanelor fizice și juridice (...). De asemenea, cetățenii români (...) precum și unitățile și agenții economici au obligația să se supună măsurilor de prevenire și combatere a bolilor transmisibile, să respecte întocmai normele de igienă și sănătate publică, să ofere informațiile solicitate și să aplice măsurile (...) pentru prevenirea îmbolnăvirilor (...). Aceste prevederi trebuie corelate cu drepturile fundamentale (...).**

Dintre funcțiile principale ale asistenței de sănătate publică (...), menționăm: (...) supravegherea epidemiologică, prevenirea și controlul bolilor, (...) prevenirea epidemiilor, inclusiv starea de alertă epidemiologică, (...) informarea, educarea și comunicarea pentru promovarea sănătății (...)"

9. În vederea transpunerii în practică a prevederilor constituționale de la art. 34, ocrotirea dreptului la sănătate, Președintele României, prin declarația din data de 30.07.2020, s-a adresat tuturor românilor, exprimându-și îngrijorarea în ceea ce privește răspândirea virusului SARS-CoV2, în contextul în care adoptarea de urgență a unor măsuri în domeniul sănătății publice ar fi condus la diminuarea transmiterii acestuia.

Prin urmare, rolul Președintelui României îl obligă pe acesta să ia atitudine cu privire la orice acțiune care ar putea reprezenta o amenințare la adresa sănătății tuturor cetățenilor, iar această obligație nu se poate confunda cu o pretinsă acțiune de discriminare în sensul susținerilor petentei A.P.D.M.-M.I.

Față de considerentele invocate, apreciază că nu pot fi reținute susținerile petentei referitoare la faptul că declarația făcută de domnul Președinte al României (...)

- **"face ca cetățenii să-și creeze o imagine falsă despre liderii comunității maghiare și atitudinea liderilor maghiari referitor la stoparea răspândirii virusului prezent (...)"**;

- **aduce "grave atingeri dreptului la demnitate a minorității naționale și a liderilor de etnie maghiară din România (...)"**;

- **"creează o imagine falsă despre liderii comunității maghiare, care sunt acuzați a fi iresponsabili vis-a-vis de remedierea situației sanitare și economice a țării, cauzate de COVID 19. "**

O faptă poate să fie considerată discriminatorie în măsura în care aduce atingere unui drept, însă, în prezentul dosar, aceste atingeri nu au putut fi dovedite, **întrucât nu există drepturi afectate ca urmare a declarației Președintelui României.**

10. Analizând presupusa faptă de discriminare **prin raportare la definiția discriminării**, conform art. 2 din O.G. nr. 137/2000, pe de o parte, **prin raportare la definiția contravenției**, conform art. 15 din același act normativ, pe de altă parte, **precum și prin raportare la definiția contravenției**, conform art. 1 din *Ordonanța nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor*, cu modificările și completările ulterioare, arătăm că:

a) petiția ce reprezintă **obiectul prezentului dosar nu evidențiază niciun element de fapt care ar permite, sub aspectul scopului sau efectului creat, reținerea unui comportament factual de restricție, preferință, excludere sau deosebire aplicat vreunei categorii/grup de persoane, în raport cu persoane aflate în situații analoage, din cauza unui criteriu determinat și care au avut drept consecință juridică afectarea unui drept prevăzut de lege în beneficiul lor.**

11. În jurisprudența sa, Colegiul director a hotărât în mod constant că o faptă poate fi calificată ca fiind discriminare dacă îndeplinește cumulativ aceste condiții:

- existența unui **tratament diferențiat** manifestat prin deosebire, excludere, restricție sau preferință (existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile);
- existența unui **criteriu de discriminare** potrivit art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000;
- tratamentul diferențiat să aibă drept **scop sau efect** restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege;
- tratamentul diferențiat **să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim**, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare;

b) utilizarea sintagmelor ce reprezintă obiectul prezentului dosar s-a realizat în cadrul unui discurs politic și **se încadrează în limitele libertății de exprimare**, neputând constitui fapte de discriminare;

c) nu există legătură de cauzalitate între pretinsa faptă de discriminare și urmările

acesteia, care nu pot fi indicate și individualizate sub formă de "(...) *deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice* ";

d) fapta ce reprezintă obiectul petiției **nu a fost săvârșită cu vinovăție** (element esențial al contravenției, fără de care aceasta nu există), iar declarația nu a condus la crearea unei situații discriminatorii;

e) comportamentul manifestat în public, la data de 30.07.2020, de către domnul Klaus Werner Iohannis nu se încadrează în ipoteza avută în vedere de art. 15 din O.G. nr. 137/2000.

12. Declarația din data de 30.07.2020 nu a adus atingere demnității minorității naționale și a liderilor de etnie maghiară din România, nu a creat o imagine falsă despre liderii comunității maghiare. Această declarație nu a creat o atmosferă de intimidare, ostilă, degradantă, umilitoare sau ofensatoare împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități, **nu a fost legată de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată.**

13. În legătură cu argumentele petentei A.P.D.M.-M.I., **pe care solicită să fie respinse**, face următoarele precizări:

Petenta A.P.D.M.-M.I. solicită *"investigarea declarației domnului Președinte al României, Klaus Iohannis"*, rostită cu ocazia declarației de presă de la Palatul Cotroceni în data de 30.07.2020, considerând că aceste acuzații aduc *"grave atingeri dreptului la demnitate a minorității naționale maghiare din România și a liderilor de etnie maghiară din România (...)"*. Însă, analizând contextul declarației, nu se poate reține că aceasta ar aduce atingere dreptului la demnitate a minorității naționale maghiare din România și a liderilor de etnie maghiară. Această declarație, în realitate, este o critică a șefului statului, dar NU cu privire la minoritatea maghiară și a liderilor de etnie maghiară din România, **ci la faptul că lipsa reglementării măsurilor sanitare pentru un interval de aproape trei săptămâni a condus la efectele negative amintite în cadrul declarației din data de 30.07.2020.**

Aprecierea petentei, că prin declarația rostită de Președintele României s-ar crea "o imagine falsă despre liderii comunității maghiare și atitudinea liderilor maghiari referitor la stoparea răspândirii virusului prezent", aceștia fiind "acuzați a fi iresponsabili vis-a-vis de remediarea situației sanitare și economice a țării, cauzate de COVID 19" este o apreciere subiectivă care nu corespunde cu intenția șefului statului.

Petenta nu precizează sau nu face trimitere la vreo faptă concretă ce ar permite sau ar presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, respectiv a unei prezumții de tratament diferit aplicat petentei în raport cu alte persoane care se află în situații analoage sau comparabile, pe baza unuia dintre criteriile enunțate în art. 2 din *Ordonanța, nr. 137/2000*. În consecință, nu poate fi vorba de discriminare.

Totodată, supune atenției contextul în care au fost făcute afirmațiile Președintelui României din cadrul declarației din data de 30.07.2020:

14. Având în vedere publicarea Deciziei Curții Constituționale a României nr. 458 din 25.06.2020 în Monitorul Oficial, partea I, nr 581 din 02.07 2020, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 25 alin. (2), teza 2 din *Legea nr. 95 /2006 privind reforma în domeniul sănătății* și ale art. 8 alin (1) din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/2020 privind stocurile de urgență medicală, precum și unele măsuri aferente instituirii carantinei*, prevederile legale privind izolarea la domiciliu și carantinarea s-au suspendat temporar, respectiv pentru o perioadă în care Parlamentul și Guvernul trebuie să pună în acord aceste prevederi cu dispozițiile Constituției.

Astfel, Ordinul ministrului sănătății nr. 414/11.03.2020 privind instituirea măsurii de carantină pentru persoanele aflate în situația de urgență de sănătate publică

internațională determinată de infecția cu COVID-19 și stabilirea unor măsuri în vederea prevenirii și limitării efectelor epidemiei, în baza căruia s-au instituit / dispus măsurile de carantină / izolare, s-a suspendat de drept, până la modificarea cadrului legislativ.

Având în vedere că normele juridice aplicabile au fost suspendate urmare Deciziei Curții Constituționale nr. 458/2020, s-a impus crearea cadrului legal pentru a permite luarea unor măsuri de sănătate publică în situații de risc epidemiologic și biologic - un nou proiect de lege.

Acest demers s-a impus, cu atât mai mult cu cât în contextul generat de dinamica evoluției unei situații de risc epidemiologic sau biologic determinată de răspândirea unor agenți patogeni care pot cauza îmbolnăviri în masă, cu preponderență a celor care anterior nu dezvoltaseră mutații care să permită transmiterea către populația umană și față de care aceasta este lipsită de imunitate, nu erau și nu sunt încă dezvoltate terapii adecvate sau mijloace de imunizare preventivă, în scopul protejării sănătății publice.

Scopul acestei legi a fost și este de a asigura o protecție adecvată împotriva îmbolnăvirii în masă a populației, prin adoptarea unor măsuri de prevenire și combatere a răspândirii bolilor, cu menținerea la un nivel rezonabil a activității economice și a vieții sociale, aspect ce conduce totodată și crearea premiselor-cadru pentru revenirea etapizată, fără sincope majore, la normalitate.

În acest context, Guvernul a aprobat în ședință de guvern un proiect de lege, redactat urmare Deciziei nr. 458/2020 a Curții Constituționale a României, în acord cu recomandările acesteia, respectiv Proiectul Lege privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic. Ținând cont de gravitatea contextului epidemiologic național, **Guvernul a solicitat dezbaterea și votarea acestuia în Parlament, în procedură de urgență.**

15. În conținutul Proiectului de lege au fost luate în considerare toate aspectele sesizate de Curtea Constituțională a României privind modul de implementare a măsurilor, predictibilitatea termenelor și posibilitatea contestării măsurilor.

Proiectul de lege privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, care a determinat intervenția publică a Președintelui României prin mesajul ce reprezintă obiectul petiției, legiferează măsuri, în special, referitoare la carantina instituționalizată și izolarea la domiciliu a persoanelor, menite să preîntâmpine transmiterea, răspândirea iminentă a unei boli transmisibile, a virusului SARS-CoV2 în rândul populației. **Insă adoptarea cu întârziere legii a menținut vidul legislativ și a permis ieșirea din spitale a numeroase persoane infectate cu coronavirus.**

Plecând de la faptul că funcția esențială a Parlamentului este funcția legislativă, scopul original urmărit cu bună-credință de legiuitorul constituant derivat a fost ca dezbaterile parlamentare să fie realizate cu celeritate.

16. În combaterea argumentelor petentei, se arată că, însuși Președintele României, în cadrul altor declarații - cu titlu de exemplu, invocă declarația din data de 04.05.2020¹⁸ (Anexa NR.4)- a adresat, următorul mesaj: **"Eu nu am niciun fel de problemă cu persoanele de etnie maghiară. Îi cunosc pe mulți, am avut mulți colegi, am în continuare colegi, îi respect, marea majoritate sunt oameni de treabă, harnici, care își văd de ale lor. (...)."**

În susținerea bunei relații dintre Președintele României și persoanele de etnie maghiară din România, anexăm prezentului punct de vedere o serie de declarații ale domnului Klaus Werner Iohannis, realizate în calitate de șef al statului român (Anexa nr. 5).

Ultima declarație relevantă este mesajul transmis cu prilejul Zilei Maghiarilor de Pretutindeni (15 martie 2020), în care Președintele României subliniază: "*Am convingerea că putem, împreună, să valorificăm din plin, pentru viitorul prosper al copiilor și nepoților noștri, calitățile pe care românii și maghiarii le-au demonstrat de atâtea ori.*"

În februarie 2019, cu prilejul celui de-al XIV-lea Congres al Uniunii Democrate a Maghiarilor din România, adresa invitația "să se alătore efortului comun de a apăra și a consolida democrația liberală din țara noastră", convins fiind "*că acesta este drumul care va aduce bunăstare și un sentiment de siguranță comunității maghiare din România, așa cum va aduce bunăstare și siguranță tuturor românilor*"

Președintele României a transmis mesaje similare și cu ocazia celui de-al XIII-lea Congres al Uniunii Democrate a Maghiarilor din România (13 mai 2017), precum și a celui de-al XI-lea Congres al Uniunii Democrate a Maghiarilor din România (17 aprilie 2015).

La 12 ianuarie 2018, Președintele României a transmis un mesaj similar cu prilejul împlinirii a 450 de ani de la recunoașterea libertății religioase în Transilvania prin Edictul de la Turda.

17. Față de exemplele prezentate, **se poate observa că declarația Președintelui României NU** trebuie interpretată ca o ofensă adusă cetățenilor români de etnie maghiară și a liderilor de etnie maghiară din România, această ipoteză fiind în contradicție cu mesajele transmise anterior de Președintele României și prezentate mai sus.

Subliniază totodată, că domnul Klaus Werner Iohannis, Președintele României, **nu poate avea în intenție o abordare discriminatorie față de o minoritate națională, întrucât chiar acesta este cetățean român de etnie germană, deci aparținând unei minorități naționale.**

18. Pe de altă parte, **declarația Președintelui României, în integralitatea ei, se încadrează în limitele libertății de exprimare, astfel cum este consacrat acest drept în legislația internă și în convențiile internaționale privind protecția drepturilor omului, precum și în jurisprudența internă și internațională.**

19. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții (cumulativ):

- să fie prevăzută de lege (care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă);
- să urmărească un scop legitim;
- să fie necesară într-o societate democratică;
- să fie proporțională cu scopul urmărit.

20. În analiza pretensei declarații discriminatorii, se observă că *prima condiție* dintre cele anterior enunțate este îndeplinită, **aceasta fiind prevăzută în conținutul art. 2, alin. (1) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000**, însă aceasta trebuie coroborată cu art. 2 alin. (8) din același act normativ, potrivit căruia „*Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi*

interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație. "

Ambele texte normative invocate sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au un caracter abstract.

De asemenea, se poate considera că și a *doua condiție* este îndeplinită, **scopul legitim urmărit** fiind reprezentat de necesitatea protecției categoriilor de persoane enumerate în textul ordonanței (în cazurile de față, s-ar putea identifica prin necesitatea protecției demnității cetățenilor români de etnie maghiară).

Deși primele două condiții sunt îndeplinite, în ceea ce urmează, probează - fără putință de tăgadă - faptul că, în speță, **interferența statului în libertatea de exprimare nu "este necesară într-o societate democratică"**.

Astfel, cu referire la celelalte două condiții - ca ingerința să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit, **considerăm că acestea nu sunt îndeplinite**. În prezenta speță, interferența statului în libertatea de exprimare nu este necesară și nu există motive "relevante și suficiente" care să o justifice, din perspectiva unei nevoi imperioase. Existența acestei nevoi a unei restricții privind libertatea de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, autoritățile naționale având competența evaluării acestei condiții, dispunând de o margine de apreciere. Iar marginea de apreciere a statelor se stabilește conform standardelor minime ale CEDO.

21. În aprecierea necesității ingerinței statului în limita libertății de exprimare, trebuie luate în calcul o serie de elemente, după cum urmează:

a) obiectivul urmărit de persoana reclamată: în baza dispozițiilor *O.G. nr. 137/2000*, legiuitorul permite **sanționarea** aceluia comportament caracterizat prin abuz de liberă exprimare, opinie și informare. Pentru ca acel comportament sancționabil să fie scos de sub protecția normei imperative (art. 2, alin. 8 din **O.G. nr. 137/2000**), ar fi trebuit ca acesta să fi fost săvârșit cu intenția lezării demnității, ceea ce nu corespunde situației de fapt din prezenta speță.

Arată că Președintele României, domnul Klaus Werner Iohannis, nu a urmărit să lezeze demnitatea cetățenilor români de etnie maghiară și a liderilor de etnie maghiară din România. Președintele României s-a adresat tuturor românilor, nefacând vreo diferențiere între aceștia, folosind formula „*dragi români*”.

În ideea protejării dreptului la demnitate, dispozițiile art. 15 din *O.G. nr. 137/2000* permit, adecvat regulii de interpretare și aplicare a acestei ordonanțe, instituită prin dispozițiile art. 2, alin. (8), declanșarea angajării răspunderii **doar în raport cu acele opinii prin care se intenționează lezarea dreptului la demnitate sau crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare, în legătură cu anumite criterii**.

b) conținutul declarației (din data de 30.07.2020) - Nici sub acest aspect nu se evidențiază vreun element de instigare împotriva vreunei persoane sau categorii dintre cele prevăzute de *O. G. nr. 137/2000* sau pe baza vreunui dintre criteriile indicate de acest act normativ (în speță, persoanele de etnie maghiară). *Instigarea la ură - Instigarea la discriminare* presupun ca acțiunile să aibă o anumită consistență prin care să creeze un real pericol, deoarece instigarea presupune determinarea la săvârșirea unor fapte. **Așadar, nu suntem în prezența unui pericol evident și prezent și nu este necesară**

limitarea libertății de exprimare în ceea ce privește declarația Președintelui României.

Mesajul acurat al declarației reclamate nu reflectă intenția autorului de a ofensa și denigra pe acei cetățeni români care fac parte din minoritatea națională maghiară din România, ci doar pe acei politicieni care reprezintă majoritatea în Parlamentul României și care ar fi trebuit să reglementeze măsurile sanitare, de urgență, în vederea limitării răspândirii/transmiterii virusului SARS-CoV2 în rândul populației.

În acest sens, precizează că declarația a fost făcută cu scopul de a atrage atenția cu privire la o problemă de interes general în principal asupra dreptului la viață și, în subsidiar asupra dreptului la sănătate al cetățenilor.

c) **contextul** în care a fost făcută declarația nu a fost unul special, ci a fost o declarație pe care Președintele României a făcut-o în exercitarea prerogativelor sale constituționale și legale. Nici sub acest aspect nu se impune limitarea libertății de exprimare;

22. Trebuie subliniat faptul că Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice ratificat de România la data de 9 decembrie 1974 - prevede în art. 19 paragraful 3 că "*exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice*". Astfel, se poate concluziona faptul că **dreptul la liberă exprimare a fost exercitat în anumite condiții, în exercitarea prerogativelor funcției prezidențiale.**

d) **rolul în societate al persoanei autor al declarației** - este determinant din perspectiva analizei *limitei libertății de exprimare*. În cazul de față este analizată declarația unui om politic, care îndeplinește cea mai înaltă funcție în stat, cea de Președinte al României.

Se arată faptul că, în nenumărate decizii asupra libertății de exprimare, **CEDO a evidențiat că acest drept "(...) acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și pe cele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică (...)**".

Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, această calitate are o importanță deosebită din perspectiva caracterului fundamental al libertății dezbaterii politice într-o societate democratică. Astfel, atât literatura de specialitate, cât și practica CEDO, rețin că "*libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană, dar în mod deosebit are un caracter indispensabil pentru persoanele alese în funcții de demnitate publică, pentru partidele politice și pentru membrii acestora, deoarece ei îi reprezintă pe cea care le dau votul, răspund preocupărilor acestora și le apără interesele*".

Ingerința în limitele libertății de exprimare a unei persoane aflate în funcție de demnitate publică induce responsabilități deosebite și instituțiilor statului. **Limitele libertății de exprimare ale omului politic sunt mult mai largi**, astfel cum, în jurisprudența sa constantă, CEDO a subliniat.

Și tot în acest context, CEDO a statuat că art. 10 al *Convenției* nu permite restrângeri ale libertății de exprimare în cazul discursului politic sau al celui care privește chestiuni de interes general (*Wingrove c. Regatului Unit; Thorgeir Thorgeirson c. Islandei*). Or, în cazul de față, sănătatea publică considerăm că este o chestiune de interes general.

Întinderea marjei de apreciere în restrângerea libertății de exprimare este stabilită în jurisprudența Curții, în funcție de mai mulți factori, precum natura și tipul discursului, valoarea protejată prin reprimarea lui, calitatea specifică a autorului, persoana lezată, mijlocul de difuzare, iar pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice se impune protejarea libertății de exprimare, cu acordarea unei poziții privilegiate liberei discutări a subiectelor de interes general și, în particular, a discursului politic.

În doctrină s-a exprimat opinia că "*Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se hrănește din libertatea de exprimare.*"

23. Din cele prezentate anterior, se poate deduce, fără dubiu, că ingerința statului în dreptul de exprimare a unui om politic, care ocupă cea mai importantă funcție în stat, nu se justifică; așadar, a treia cerință dintre cele anterior enumerate nu este îndeplinită. În ceea ce privește analiza proporționalității ingerinței cu scopul urmărit, considerăm că, așa cum, în mod corect, inclusiv în practica CNCD s-a reținut, libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Aceasta are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării, în care se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare, a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabile de dezvoltare.

În mod relevant în cauza Gunduz împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, CEDO a făcut referire la proporționalitate, reținând că: „toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată”.

24. Astfel, analizând toate argumentele expuse anterior, în opinia noastră, condițiile prevăzute a fi îndeplinite cumulativ de art. 15 din O.G. nr. 137/2000 nu au fost îndeplinite, declarația Președintelui României a fost interpretată greșit, motiv pentru care vă adresăm rugămintea de a respinge petiția formulată.

25. În analiza speței ce reprezintă obiectul dosarului, se indică jurisprudența relevantă pentru judecarea acesteia: **practica Colegiului Director al CNCD pe spețe**

similare. Arată că practica CNCD este în sensul protejării libertății de exprimare, în general și a celei a omului politic, în mod special, în sensul celor prezentate la punctele anterioare. Cu titlu de exemplu, enunțăm: Hotărârea nr. 4/13.01.2016, Dosar nr. 528/2015 (având ca obiect afirmațiile unei persoane politice), Hotărârea nr. 164/24.02.2016, Dosar nr. 503/2015 (având ca obiect afirmațiile "cei care cred în Allah sunt fără Dumnezeu"), Hotărârea nr. 288/10.05.2017, Dosar nr. 164/2017 (având ca obiect afirmațiile unei persoane politice referitoare la "familia normală"); Hotărârea nr. 356/14.06.2017, Dosar nr. 190/2017 (având ca obiect afirmațiile unei persoane politice).

În Dosarul nr. 503/2/2014, prin Decizia nr. 1586/2017, a fost respins recursul declarat de reclamantul Izsak Balazs Arpad împotriva Sentinței nr. 2588 din 2 octombrie 2014 pronunțată de Curtea de Apel București - Secția a VUI-a contencios administrativ și fiscal, ca nefondat. Definitivă.

Obiectul dosarului a fost petiția liderului Consiliului Național Secuiesc (CNS), Izsak Balazs, respinsă de către CNCD, depusă împotriva președintelui Traian Băsescu, a premierului Victor Ponta, a președintelui Senatului, Crin Antonescu și a vicepremierului Liviu Dragnea. CNCD a concluzionat că, *faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale articolului 2, alineatul 1 etc. Declarațiile se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute în articolul 2, alineatul 8 din același act normativ*

26. În concluzie, față de toate aspectele expuse în prezentul Punct de vedere, vă rugăm să constatați că faptele sesizate de către autoarea petiției nu întrunesc elementele constitutive prevăzute la art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 și se încadrează în limitele libertății de exprimare; pe cale de consecință, vă rugăm să respingeți petiția formulată, ca neîntemeiată.

V. Motivele de fapt și de drept

27. Prin **Hotărârea nr. 443 din 20.05.2020**, Colegiul director a soluționat petiția depusă la CNCD sub nr. **2478/30.04.2020**, **constatând, cu 6 voturi „pentru”**, unul „împotriva” și o abținere, ale membrilor prezenți la ședință, că declarația domnului Președinte Klaus Werner Iohannis, de la Palatul Cotroceni, București **reprezintă faptă de discriminare și încalcă dreptul la demnitate pe criteriul de apartenență etnică/națională, conform art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.**

28. Totodată, Colegiul director a sancționat partea reclamată cu amendă contravențională în valoare de 5.000 lei, potrivit art. 2, alin.(1), art.15 și art. 26, alin.(1) din OG nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare.

29. În baza principiului de drept " **non bis in idem** " și a dispozițiilor art. 5 alin. 7 din O.G. nr. 2/2001 " *Pentru una și aceeași contravenție se poate aplica numai o sancțiune contravențională principală și una sau mai multe sancțiuni complementare*", astfel Colegiul director clasează prezenta petiție la dosarul nr. **292/2020** la care s-au conexas dosarele **295/2020, 293/2020, 296/2020, 307/2020** care au fost soluționate prin **Hotărârea Colegiului director nr. 443/20.05.2020.**

30. Având în vedere cele de mai sus și în conformitate cu prevederile art. 12 alin. 4 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M. Of. Nr. 348/2006, potrivit căroră "Dacă după trimiterea răspunsului se primește o nouă petiție cu

același obiect, aceasta se clasează la numărul inițial, menționându-se faptul că s-a răspuns”, petiția cu nr. **4808/07.08.2020** urmează să se clazeze la petiția nr. **2478/30.04.2020**, soluționată prin **Hotărârea nr. 443 din 20.05.2020**.

31. Pentru parcurgerea argumentației majoritare și a opiniei separate, o copie a Hotărârii 443/20.05.2020 va fi anexată prezentei hotărâri.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Petiția cu nr. **4808/07.08.2020** se clasează la petiția nr. **2478/30.04.2020**, soluționată prin **Hotărârea nr. 443 din 20.05.2020**;
2. O copie a Hotărârii 443/20.05.2020 va fi anexată prezentei hotărâri;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări din data de 07.07.2021 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, DIACONU Adrian – Membru, GRAMA Horia – Membru, HALLER István – Membru (online), LAZĂR Maria – Membru, MOȚA Maria – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.**

Data redactării: 16.07.2021

Motivele de fapt și de drept: P.C.S./V.F.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.